

Leden van de gemeenteraad Amersfoort en Provinciale Staten van Utrecht,
Copie Conform aan Rijkswaterstaat, Programmadirectie VERDER

De Bilt, 31 oktober 2012
L1324/12/CB

Onderwerp: Stad-landverbindingen Amersfoort

Geachte leden van de gemeenteraad van Amersfoort en Provinciale Staten van Utrecht,

Bijlage : situatieschets natuur en recreatieve verbindingen langs de beken bij de A28

Mensen willen in Amersfoort wonen omdat de stad goed bereikbaar is, omdat het een mooie stad is met een historische kern én omdat de stad omringd wordt door fraaie landschappen met veel recreatieve mogelijkheden. Deze landschappen zijn momenteel moeilijk bereikbaar doordat de A28 een barrière vormt tussen de groengebieden binnen en buiten de stad. Omgekeerd willen vanuit de omliggende gebieden wandelaars en fietsers Amersfoort makkelijker kunnen bereiken. Met deze brief pleiten de ondertekenaars er voor om de verbindingen tussen de stad en het omringende landschap te herstellen bij de aanpak van knooppunt Hoewelaken. De kans mag niet gemist worden om met werk werk te maken en nu alles op de schop gaat eindelijk de recreatieve verbinding te realiseren!

Om dit verzoek te ondersteunen schetsen we in deze brief hoe ver de ontwikkelingen aan weerszijden van de snelweg al gevorderd zijn en hoe een eenvoudige oplossing er uit kan zien. Het gaat er om dat u in de verdere besluitvorming deze kans optimaal benut en het leefgenot van uw inwoners verder vergroot.

Opheffen barrière A28 is laatste schakel

Bij de aanleg van de A28 zijn ooit de groene linten door de stad (Park Randenbroek, Valleikanaal en het Waterwingebied) afgesneden van het buitengebied. Sinds die tijd lopen Heiligenbergerbeek, Valleikanaal en Barneveldsebeek in rechte betonnen bakken de stad in. Het landschap buiten de stad was voor recreanten nauwelijks toegankelijk en omgekeerd was Amersfoort voor wandelaars en fietsers lastig bereikbaar vanuit de omliggende gebieden. De afgelopen 10 jaar is met uw steun een bijzonder programma gerealiseerd met nieuwe natuur en vele mogelijkheden voor recreanten uit

Stichting Het Utrechts Landschap

Landgoed Oostbroek te De Bilt

Postbus 121, 3730 AC De Bilt, Telefoon (030) 2205555, Fax (030) 2205544, www.utrechtslandschap.nl

Rabobank 15.77.25.715

aangesloten bij De12Landschappen, het samenwerkingsverband van de 12 provinciale Landschappen

Amersfoort en haar omgeving. Voorbeelden hiervan buiten de stad zijn de nieuwe natuur en recreatiegebieden De Schammer en Bloeidaal, de Lange Afstands Wandelroutes en een netwerk van klompenpaden. Aansluitend hierop zijn binnen de stad ontwikkelingen voor natuur en recreatie in Park Randenbroek en het Waterwingebied gepland. Er is nog een laatste barrière te nemen, namelijk de A28. De besluitvorming hierover is steeds vooruitgeschoven naar het moment dat de weg gereconstrueerd zou worden voor de aanpak van knooppunt Hoevelaken. Dat moment is nu gekomen.

Bijstellen ambitieniveau is goed mogelijk en financieel aantrekkelijk

Met bovengenoemde projecten uit het programma GroenBlauwe Structuur heeft Amersfoort de ambitie getoond voor de versterking van natuur en recreatie in de stad en de buitengebieden. Provincie Utrecht heeft deze projecten ondersteund vanuit Agenda Vitaal Platteland. Dezelfde ambitie spreekt uit de concept Structuurvisie van Provincie Utrecht. Het vormgeven van relaties tussen stad en platteland voorbij de snelwegen was daarbij voor de gemeente en provincie een logische inzet. De dynamiek van de besluitvorming heeft ons daarom verbaasd. Het ambitieniveau voor verbetering van stad-landverbindingen is in twee jaar tijd teruggedaan van het volledig ondergronds leggen van de A28 ter plaatse van de Heiligenbergerbeek, via een totaal raming voor stad-landverbindingen van 100 miljoen euro naar de dreiging dat de hele verbinding wordt wegbezuinigd.

Kan het zo zijn dat het oorspronkelijke hoge ambitieniveau bij u de indruk heeft gewekt dat stad-landverbindingen onbetaalbaar zouden zijn? Deze misvatting willen we graag wegnemen. Het ambitieniveau kan worden aangepast aan het budget zonder daarmee het beoogde doel uit het oog te verliezen. Hier komen we in deze brief graag op terug.

Verlies maatschappelijke baten niet uit het oog

Wat ons opvalt is dat de discussie in de gemeenteraad zich beperkt tot kosten en dat de maatschappelijke baten nog niet zijn meegewogen. Voor bereikbaar groen rond de stad zijn deze goed kwantificeerbaar. Rond Park Randenbroek en het waterwingebied wonen tienduizenden mensen voor wie het buitengebied beter bereikbaar gemaakt kan worden. Het gaat voor hen onder andere om baten die samenhangen met een verbeterd woon- en vestigingsklimaat, om vermeden kosten in verband met betere gezondheid en om opbrengsten in de toeristisch-recreatieve sector. Voor het buitengebied gaat het om de kans om streekproducten te vermarkten en agrarische bedrijven te verbreden. Deze baten komen naar voren uit diverse maatschappelijke kosten-baten analyses van groene netwerken rond steden. U kunt dit specifiek voor dit project inzichtelijk laten maken in een Maatschappelijke Kosten-Baten Analyse (MKBA).

Voorstel minimumvariant

Zoals gesteld, het opheffen van de barrièrewerking van de A28 is noodzakelijk voor de verbinding van de natuur binnen en buiten de stad én voor het recreatieve netwerk rond Amersfoort. U laat daardoor projecten aan weerszijden van de snelweg, waar u eerder in geïnvesteerd hebt, beter renderen. De ondertekenaars van deze brief begrijpen de noodzaak om met beperktere middelen te werken dan bij de start van de besluitvorming rond knooppunt Hoevelaken werd gedacht. Echter, het verlagen van het ambitieniveau hoeft niet tot het schrappen van de stad-landverbindingen te

leiden. Per watergang bespreken we de minimumvariant, in de bijlage wordt de situatie per watergang in meer detail besproken.

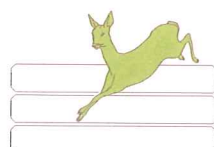
- a. Heiligenbergerbeek: aansluiting tussen 'Park Randenbroek en omgeving' en de 'Groene Agenda van Leusden'. Ons voorstel is om aanvullend op de recent aangelegde natuurvriendelijke oevers een wandelpad te realiseren.
- b. Valleikanaal: handhaven bestaande fietstunnel en aanleg natuurvriendelijke oevers. De brug moet sowieso vervangen worden in het kader van de aanpak knooppunt Hoevelaken, waarbij in het basispakket reeds natuurvriendelijke oevers en handhaving van de bestaande fietstunnel zijn opgenomen.
- c. Barneveldse beek: aansluiting waterwingebied en beek in de stad op de nieuwe natuur- en recreatiegebieden in de Gelderse Vallei. De brug over de beek moet sowieso vervangen worden. Ons voorstel is om een wandel- en fietspad langs de Barneveldse beek te realiseren en onder de brug tevens natuurvriendelijke oevers langs de beek te maken

Ten opzichte van het basispakket van maatregelen stellen we slechts twee nieuwe recreatieve verbindingen voor en aanleg van natuurvriendelijke oevers, wat reeds in het basispakket zit. De voorkeursoplossing is om de paden in een verdiepte open bak naast de watergang te realiseren, als dat technisch onmogelijk is, is een tunnel een alternatief. Afgaande op de prijs van fietstunnels (3 á 4 miljoen euro, kosten fietstunnel bij Valleikanaal) zou deze minimumvariant voor meerkosten met een ordegrrootte van 6 á 8 miljoen euro realiseerbaar moeten zijn.

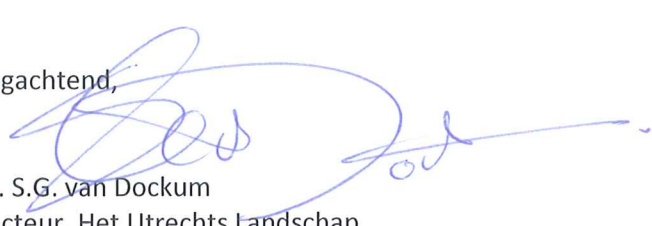
Conclusie

Ook na beperking van het budget is het mogelijk om stad-landverbindingen tussen de stad Amersfoort en het buitengebied te herstellen. Dit is essentieel om projecten voor natuur en recreatie aan weerszijden van de snelweg op elkaar aan te laten sluiten. Een voorstel voor een minimum variant hiertoe behelst nieuwe recreatieve verbindingen langs de Heiligenbergerbeek en Barneveldse beek, voor meerkosten met een ordegrrootte van 6-8 miljoen euro. Daar tegenover staan diverse maatschappelijke baten. Mis deze eenmalige kans om stad-landverbindingen te verbeteren niet, nu grootschalig aan de A28 wordt gewerkt.

Graag zijn wij bereid om deze brief nader toe te lichten. U kunt daartoe contact opnemen met Chris Bakker (beleidsmedewerker, Het Utrechts Landschap, 06 51241624, bakker@utrechtslandschap.nl) of Wendy van Offeren (bestuurslid Stichting Heiligenbergerbeekdal, 06 40624584, w.vanofferen@planet.nl).

Hoogachtend,

Mw. S.G. van Dockum
Directeur, Het Utrechts Landschap

Mede namens

Natuur- en Milieufederatie Utrecht

IVN Amersfoort e.o.

Stichting Heiligenbergerbeekdal

Werkgroep Groen Randenbroek e.o.

Stichting De Waterlijn

SGLA (Vereniging Samenwerkende Groeperingen Leefbaar Amersfoort)

Stichting Nieuw Knal Groen Leusden

CML Milieuorganisatie Leusden

Werkgroep Beekdal Leusden (WBL)

Stichting Wandelnet

Stichting De Boom en Partners Groene Agenda van Leusden

VVV Amersfoort

Stichting Smaak van de Streek

Binnenstad Bewoners Netwerk (BBN) Amersfoort

Stichting De Boom als partner in de Groene Agenda van Leusden

Landgoed Den Treek-Henschoten bv als partner in de Groene Agenda van Leusden

Bijlage: Situatieschetsen verbindingen langs de beken

Heiligenbergerbeek: aansluiting tussen 'Park Randenbroek en omgeving' en de 'Groene Agenda van Leusden'

In het convenant Groene Agenda van Leusden hebben gemeente Leusden, provincie Utrecht en grondeigenaren langs de Heiligenbergerbeek een plan voor meer natuur en een uitgebreider wandelnetwerk afgesproken aan de zuidzijde van de A28. De Provincie Utrecht heeft onlangs op basis van de Samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Amersfoort het inrichtingsplan voor Park Randenbroek en omgeving goedgekeurd, waarin de aanleg van natuurvriendelijke oevers langs de Heiligenbergerbeek en uitbreiding van recreatieve paden aan de noordkant van de A28 een belangrijke plaats innemen. Deze ontwikkelingen langs de Heiligenbergerbeek aan weerszijden van de snelweg kunnen alleen op elkaar aansluiten als ook de barrièrewerking van de snelweg zelf wordt opgeheven. Wij vragen u hier een verbinding voor natuur en wandelaars te laten maken. De minimumvariant kan bestaan uit het handhaven van de natuurvriendelijke oevers en aanleg van een wandelpad langs de beek.

In 2012 is hier een nieuwe brug gebouwd, die helaas slechts anderhalve meter hoog is. De suggestie om de brug een meter hoger te leggen en direct ook een wandelpad aan te leggen is toen niet overgenomen. De eenvoudigste oplossing voor een wandelpad die nu resteert is een verdiepte, open bak. Deze oplossing bestaat onder andere langs de Kromme Rijn in de stad Utrecht. Indien dit technisch niet zou kunnen, is een wandeltunnel een alternatief. Meerkosten ten opzichte van standaardpakket: ordegrrootte 3 á 4 miljoen euro (kosten fietstunnel bij Valleikanaal).

Inrichtingsbeelden van het Heiligenbergerbeekdal ten noorden van de A28 (Randenbroek, links) en ten zuiden van de A28 (Groene Agenda van Leusden, rechts). De geplande recreatieve structuren reiken vrijwel tot aan de A28.

*Beelden van de nieuwe brug over de Heiligenbergerbeek met natuurvriendelijke oevers aan de westzijde (linksboven) en oostzijde (rechtsboven). Links het beeld van de beek juist ten zuiden van de A28.
Onder: een voorbeeld van wandelpad in een verdiepte bak langs de Kromme Rijn.*

Valleikanaal: handhaven bestaande fietstunnel en aanleg natuurvriendelijke oevers.

De brug moet sowieso vervangen worden in het kader van de aanpak knooppunt Hoewelaken, waarbij in het basispakket natuurvriendelijke oevers en handhaving van de bestaande fietstunnel zijn opgenomen. Geen extra kosten in de minimum variant.

Boven: Huidige brug van de A28 over het Valleikanaal (oostzijde)

Barneveldse beek: aansluiting op natuur Gelderse Vallei

Met de aanleg van De Schammer, Bloeidaal en Stoutenburg is voor de inwoners van Amersfoort toegankelijke natuur langs de Barneveldse beek en het Valleikanaal gerealiseerd. Een fietstunnel langs het Valleikanaal heeft De Schammer bereikbaar gemaakt vanuit de stad. Het Valleikanaal is een groene verbinding geworden waarlangs natuur en mensen de weg naar de Gelderse Vallei kunnen vinden. De Barneveldse beek ligt nog altijd in een rechte betonnen bak, waardoor natuur en recreant de snelweg niet kunnen passeren. Het Waterwingebied zou via een wandel- en fietspad langs de Barneveldse beek met de Schammer en de rest van de Gelderse Vallei verbonden kunnen worden. Deze verbinding zou voor wandelaars ook de mogelijkheid openen om hele routes te lopen in het buitengebied en niet alleen langs het Valleikanaal de stad in en uit. Wij vragen u om bij de Barneveldse beek natuurvriendelijke oevers en een wandel- en fietsverbinding te laten maken. De bestaande brug staat sowieso op de nominatie om vervangen te worden bij het werk aan knooppunt Hoevelaken. De voorkeursoplossing is in een open bak, anders in een tunnel. Meerkosten ten opzichte van het standaardpakket: orde grootte 3 á 4 miljoen euro (kosten fietstunnel bij Valleikanaal).

Links: Inrichtingsbeeld van De Schammer met fiets- en wandelpaden tot aan de brug van de A28 over de Barneveldse beek.

Onder: Brug over de Barneveldse beek, gezien vanaf de stad. Ter gelegenheid van Amersfoort 750 jaar bracht de reddingsbrigade wandelaars onder de brug door

